

Anti-pestprotocol

Gouda, november 2020

Team en schoolleiding Goejanverwelleschool

Anti-pestprotocol

Doel anti-pestprotocol kindcentrum Goejanverwelle

Dit anti-pestprotocol heeft als doel om alle kinderen op ons kindcentrum zich veilig te laten voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan. Het is opgesteld om goed te kunnen reageren op situaties waarin een kind wordt gepest of pest. We doen dat door regels en afspraken zichtbaar te maken voor kinderen en volwassenen, zodat als er zich ongewenste situaties voordoen, zij elkaar kunnen aanspreken op deze regels en afspraken. Leerkrachten en ouders uit de MR onderschrijven gezamenlijk dit pestprotocol. Dit protocol sluit aan bij onze werkwijze van PBS (Positive Behaviour Support).

Pesten is een ernstig verschijnsel. Het komt op alle scholen voor, ook bij ons kindcentrum.

Juist in deze tijd, met de moderne mogelijkheden van computers, mobiele telefoons, tablets e.d., zien we dat de omvang van het probleem groot is. Wij benaderen het gedrag vanuit onze schoolbrede PBS-afspraken.

Door middel van dit protocol willen we voor ouders en collega's duidelijk maken hoe we een goede omgang met elkaar willen bevorderen en welke afspraken we hanteren.

Vanuit onze kernwaarden respect, veiligheid en verantwoordelijkheid willen we d.m.v. dit protocol duidelijk maken hoe onze aanpak is in geval van pesten.

Het is belangrijk om onderscheid te maken tussen plagen en pesten. Een grapje met iemand uithalen, een beetje plagen, daar moet je natuurlijk tegen kunnen. Het is meestal eenmalig en degene die het betreft ervaart het niet als pesten. Als het echter vaker gebeurt en het slachtoffer krijgt er last van, dan gaan we spreken over pesten.

PBS-afspraken mbt pesten

Onze drie kernwaarden Respect - Verantwoordelijkheid - Veiligheid zijn voor ons belangrijk bij het geven van de lessen in goed gedrag. Deze lessen worden tenminste tweewekelijks aangeboden.

Wanneer kinderen ervaren last te hebben van ongewenst gedrag van andere kinderen, leren wij hen de volgende stappen aan:

- Geef het stopteken (Stop)
- Loop weg (Loop)
- Vraag hulp (Praat)

Wanneer gebruiken we stop-loop-praat?

- Stop-loop-praat gebruiken we als een ander kind ongewenst gedrag laat zien, oftewel iets doet of zegt wat je vervelend vindt en waarvan je wilt dat hij daar mee stopt. Het vervelende gedrag kan tegen jou gericht zijn óf tegen iemand anders

Hoe ziet een goede stop-loop-praat eruit?

- Je strekt je arm naar voren, steekt je hand op met de handpalm naar buiten. Kijkt degene die vervelend gedrag laat zien aan en zegt duidelijk 'stop'. Als diegene niet stopt, dan loop je rustig weg met opgeheven hoofd. De laatste stap is dat de leerling naar een volwassene toe gaat en vertelt wat er aan de hand is.'

Waarom is het belangrijk om stop-loop-praat te gebruiken bij ongewenst gedrag?

- Op deze manier stoppen we ongewenst gedrag en zorgen we ervoor dat we op een respectvolle en verantwoordelijke manier laten zien dat we iets niet prettig vinden, zodat we ons veilig kunnen voelen in en rond onze school

De pestpreventie vanuit PBS richt zich zowel op het sterk maken van kinderen die gepest worden als op kinderen die zelf het ongewenste gedrag laten zien.

We oefenen met alle kinderen hoe zij moeten reageren als iemand hen een stopsignaal geeft. De stappen zijn:

- 1) Je stopt direct waar je mee bezig bent
- 2) Je haalt diep adem en telt tot 3
- 3) Je gaat wat anders doen

Door deze routine actief aan alle kinderen aan te leren (net als de stop-loop-praat routine) stimuleren we kinderen om zelf conflicten op te lossen. Vanwege de stop-loop-praat routine wordt bovendien direct bij een teamlid gemeld als een kind niet adequaat reageert op een stopsignaal.

De groepsleerkracht pakt de situatie dan verder op en deelt een consequentie uit aan het kind dat ongewenst gedrag heeft laten zien indien het gedrag van het kind daartoe aanleiding geeft. Ook wordt met het kind opnieuw geoefend hoe adequaat te reageren op een stopsignaal. Dit doen we

omdat we uit onderzoek weten, dat het daadwerkelijk oefenen van deze stappen de kans vergroot dat kinderen deze stappen ook goed uitvoeren.

Daarnaast houden teamleden ook bij hoe vaak kinderen opvallen doordat zij gemeld worden als pester. Wanneer een kind opvalt, wordt met u, de ouders, gekeken naar een structurele oplossing. Heeft u alsnog vragen, stelt u ze gerust aan de leerkracht van uw kind.

Kenmerken van pestgedrag:

- Pesten is gedrag, dat min of meer bewust, gericht is op één of meer kinderen en dat tot gevolg heeft, dat degene die gepest wordt, zich gekwetst, geraakt, vernederd, afgewezen en/of buitengesloten voelt
- Pesten is vaak een ongelijke strijd
- Pesten gebeurt vaak stiekem. Als men er achter komt, is het soms al lang aan de gang
- Pesten komt in verschillende vormen, in alle groepen voor
- Vaak gaat pesten na schooltijd door met behulp van internet en sociale media (cyberpesten)
- Als er niets aan gedaan wordt, kunnen de gevolgen van pesten voor het slachtoffer groot zijn. Het kan leiden tot onzekerheid, faalangst, een slecht zelfbeeld, achterdocht jegens klasgenoten, psychische problemen en eenzaamheid. Pesten kan ernstige gevolgen hebben, ook lang nadat het kind van school gegaan is

Voorbeelden van pestgedrag:

Pestgedrag kan op verschillende manieren naar voren komen. Vaak zien we dat pesters meerdere vormen van pesten toepassen. Zonder volledig te kunnen zijn, geven we een aantal voorbeelden:

- Verbaal pesten: uitschelden, kwaad spreken, vals beschuldigen, roddelen of smoezen over iemand
- Fysiek pestgedrag: iemand slaan of schoppen, een duw geven, knijpen, prikken
- Intimideren, in woord en gebaar of lichamelijk: iemand een arm te strak om de nek leggen bijvoorbeeld
- Isolatie: willens en wetens een kind telkens buiten de groep laten waarmee gespeeld of gewerkt wordt, niet reageren als iemand contact zoekt
- Stelen of vernielen van eigendommen van het gepeste kind
- Digitaal pesten (of cyberpesten), een veelvoorkomende vorm van pesten! Achter de computer of met een mobiele telefoon in de hand is een kind niet in de directe omgeving van zijn/haar slachtoffer. Daardoor worden de grenzen van goed sociaal gedrag veel makkelijker overschreden

Wat doen we op het kindcentrum Goejanverwelle om pesten te voorkomen?

1. Lessen in goed gedrag worden in de groep gegeven

2. Pesten aan de orde stellen:

- Het onderwerp (cyber)pesten komt met regelmaat terug bij gesprekken in de klas
- De leerkracht be vraagt de kinderen of de PBS afspraken van de pestpreventie doorlopen zijn
- Samen met de groep maken we groepsafspraken over gewenst gedrag in de groep
- Het onderwerp wordt toegelicht tijdens de informatieavond aan het begin van het jaar

3. Een luisterende, oplettende en pro-actieve houding van teamleden:

- We proberen alert te zijn op signalen en nemen deze serieus en ondersteunen de gepeste mbt het geven van het stopteken
- We stellen de kinderen d.m.v. brievenbussen voor 'emotiepost' vanaf groep 4 in de gelegenheid om op een stille, discrete manier aan te geven dat er iets aan de hand is
- PBS-team bespreekt elke maand de SWIS gegevens (registratie) en stelt afspraken bij
- We informeren collega's die medeverantwoordelijk zijn voor de betreffende groep

- Met elkaar werken we aan een veilig schoolklimaat voor alle kinderen door consequent de PBS-afspraken en consequenties toe te passen
- Belonen gewenst gedrag en streven naar uitdoving (vb van het glas- kaars- zuurstof)
- We moeten ons realiseren dat pesten in alle sociale klassen voorkomt en van alle leeftijden is
- Op school zijn juf Beppie en juf Karina het aanspreekpunt waar kinderen en ouders pesten kunnen melden, zij coördineren het pesten op school

4. Ouders erbij betrekken:

- Informatie over de pestpreventie wordt aan ouders bekend gemaakt via de weekbrief, schoolgids, de schoolkalender, de website e.d.
- We vragen ouders om pestgedrag zo snel mogelijk aan ons te melden
- We nemen de tijd om met ouders te praten over pestgedrag, zowel met de ouders van het gepeste kind als met de ouders van de pester(s). Daarbij wordt de ouders (nog eens) duidelijk gemaakt wat de aanpak van de school is

Begeleiding volgens de 5-sporen aanpak:

In geval van pesten ondernemen we activiteiten, waarbij vijf betrokken partijen (de gepeste, de pester, de meelopers, het team en de ouders) een rol spelen.

1. De gepeste leerling:

- We tonen medeleven en luisteren. We vragen hoe de PBS-afspraken zijn toegepast
- We gaan na hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/ zij voor, tijdens en na het pesten?
- We laten de leerling zien, dat je soms op een andere manier kunt reageren. We geven indien gewenst de les in goed gedrag in een 1-1 situatie
- We gaan na welke oplossing het kind zelf wil
- We benadrukken de sterke kanten van het kind
- We praten met de ouders, eventueel samen met het schoolmaatschappelijk werk, of directie
- Indien gewenst schakelen we, in overleg met de ouders, hulp in (schoolmaatschappelijk werk of sociale vaardigheidstraining)

2. De pester:

- Procedure van Check in- check out (cico) wordt ingezet.
- We praten met de pester: wat maakt dat hij/zij pest. Daarbij laten we zien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste. Hoe heb je gereageerd op het stopteken? Wat maakt dat je door bent gegaan?
- We bespreken hoe het anders kan en moet, o.a. door in te gaan op de positieve kanten van de gepeste medeleerling
- We passen de procedure van herstelrecht toe en komen zo tot de vraag wat er nodig is om de goede verhoudingen te herstellen
- We bevestigen in persoonlijke gesprekken dat de pester zich moet houden aan de PBS-afspraken
- We maken afspraken over gedragsveranderingen. We spreken ook af op welke wijze dit zoveel mogelijk kans van slagen hebben. De afspraken worden schriftelijk vastgelegd. De naleving van deze afspraken komt iedere week in een kort gesprek aan de orde
- We onderzoeken waar de onderwijsbehoefte van de pester ligt, zodat daar zondig aan tegemoet gekomen kan worden. Wat heeft de pester nodig zodat de problemen zich niet meer voordoen?
- In geval van continueren van het pesten hanteren we het stappenplan in geval van pesten (pagina 4)

3. De zwijgende groep leerlingen (meelopers):

- De meeloper zien we in zekere zin als een passieve pester. Hij/zij is enigszins medeplichtig door op afstand te blijven en niets te doen om het pesten te stoppen. Hij/zij neemt het niet op voor het slachtoffer. Hij lacht mee met de pester, omdat hij bang is om zelf gepest te

worden. Besproken wordt tijdens de les in goed gedrag wanneer zeg je "stop" als medestander?

- Praten over het pesten van een medeleerling is bedoeld om het pesten te laten stoppen en valt daarom niet onder 'klikken'. Het is belangrijk dat de kinderen in de groep dit weten en ervaren dat het team er zo mee omgaat
- We stimuleren dat de kinderen een eigen standpunt innemen en stop zeggen
- We laten zien wat het effect van zijn /haar gedrag is voor het gepeste kind
- We laten inzien welke positieve kanten het gepeste kind heeft

4. De leerkracht:

- De leerkracht bespreekt de PBS-afspraken en oefent de lessen in goed gedrag in de groep
- De leerkracht behandelt het onderwerp (cyber)pesten preventief door middel van lessen over (cyber)pesten (oa lessen uit de Week van de media)
- De leerkracht spreekt de pester aan op zijn gedrag conform de PBS-afspraken en handelt hiernaar
- De leerkracht stelt het pestgedrag in de groep aan de orde
- De leerkracht moet informatie hebben over achtergrond, signalen, gevolgen, oorzaken en aanpak
- Het PBS-team communiceert naar IB. De leerkracht raadpleegt de IB-er
- De leerkracht moet voldoende kennis hebben over PBS en groepsdynamica. Indien nodig wordt er nascholing gegeven
- De leerkracht geeft complimenten als het afgesproken en gewenste gedrag wordt waargenomen
- De leerkracht noteert incidenten in SWIS

5. De ouders:

- Ouders worden direct geïnformeerd en betrokken bij de activiteiten om het pesten te stoppen
- We staan niet toe dat ouders zich aan gesprekken over het pestgedrag onttrekken. Zonodig wordt daartoe de schoolleiding ingeschakeld
- Zie ook de adviezen voor ouders onderaan dit protocol

Stappenplan in geval van pesten:

Als pesten niet voorkomen kan worden d.m.v. de hierboven beschreven aanpak, worden er vervolgmaatregelen genomen. Voorop moet staan dat voor het gepeste kind zo spoedig mogelijk het gevoel van veiligheid terugkeert.

Het moet voor ouders en voor medewerkers van de school duidelijk zijn, welke maatregel in een bepaalde fase van het begeleidingsproces genomen kan worden en wie dat doet.

Fase	Actie	Door wie
Fase 1: Eenmalig geconstateerd pestgedrag Groene laag van de PBS piramide	- Gesprek over de schoolafspraken stop-loop-praat en stop-houd-op met gepeste en pester - De consequenties n.a.v. de schoolbrede afspraken PBS worden ingezet - De leerkracht maakt een notitie in SWIS - Ouders worden ingelicht door de groepsleerkracht en deze noteert dit in ParnasSys	Leerkracht en PBS-team
Fase 2: Het pesten stopt niet. (2 of meer keer doet dit gedrag zich voor binnen 1 maand) Groene laag van de PBS piramide	- De leerkracht vertelt de betrokken kinderen dat de afspraken m.b.t. pesten opnieuw geschonden zijn en wat daarvan het gevolg is - In deze situatie moet er in alle gevallen op school een gesprek plaatsvinden met de ouders van de pester. Er wordt een notitie gemaakt van dit gesprek door de groepsleerkracht in ParnasSys - Ook de ouders van het gepeste kind worden ingelicht, maar dit hoeft niet persé via een gesprek op school - De afspraken over het gewenste gedrag worden schriftelijk vastgelegd en door de ouders van de pester ondertekend, waarna het wordt opgeslagen in ParnasSys	Leerkracht heeft het initiatief, overlegt met IB-er en kan de IB-er vragen om bij gesprekken aanwezig te zijn. PBS-team monitort via SWIS

	<ul style="list-style-type: none"> - De pester legt de gebeurtenissen en afspraken in deze fase vast op een blad dat bewaard wordt en ingescand in ParnasSys - SWIS wordt bijgehouden door groepsleerkracht 	
<p>Fase 3: Het pesten blijft doorgaan.</p> <p>Gele laag van de PBS piramide</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Andere maatregelen zijn nu onvermijdelijk geworden: - CICO wordt opgestart - De ouders/verzorgers van de pester worden voor de 2^e keer op school ontboden. De pester woont het gesprek geheel of gedeeltelijk bij. - Er wordt nadrukkelijk ingegaan op de hulp die ouders (en school) zoeken/ in zetten om de pester te helpen van zijn/haar gedrag af te komen - Aan de pester en zijn/haar ouders wordt duidelijk gemaakt wat de consequenties zijn bij het aanhouden van het pestgedrag en dat deze zaak dan in handen komt te liggen van de directie - De afspraken uit dit gesprek worden schriftelijk vastgelegd en door de ouders van de pester ondertekend, waarna het opgeslagen wordt in ParnasSys 	<p>De IB-er heeft het initiatief en voert samen met de leerkracht de gesprekken. De directie wordt geïnformeerd over de situatie en de te nemen maatregelen.</p>
<p>Fase 4: De aanpak heeft niet het gewenste effect gehad.</p> <p>Rode laag van de PBS piramide</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Directie neemt het initiatief, is op de hoogte van de ondernomen acties en houdt zich persoonlijk bezig met het kind en ouders samen met de IB-er - Betrekken externe deskundige behoort tot de mogelijkheden - Deze stap kan leiden tot een schorsing van de pester Dat gebeurt overeenkomstig het D4W beleidsplan "Schorsen en verwijderen" - De directie bericht hierover College van Bestuur, de leerplichtambtenaar en de onderwijsinspectie 	<p>De directie, zo nodig in overleg met beleidsmedewerker onderwijs. Leerplichtambtenaar wordt uitgenodigd om aanwezig te zijn bij gesprek met ouders en kind.</p>

BIJLAGE: ADVIEZEN AAN OUDERS

Adviezen aan alle ouders

Neem het probleem serieus

Het is een gemeenschappelijk probleem van school, ouders en kinderen en niet alleen van het gepeste kind en zijn/haar ouders.

Praat met uw kind

In gesprekken kan men het kind gevoelig maken voor wat zij anderen aan kunnen doen. Gesprekken lenen zich er ook goed voor om kinderen duidelijk te maken dat de wereld hard kan zijn, maar ook dat kinderen elkaar verschrikkelijke dingen aan kunnen doen.

Leer uw kind voor anderen op te komen

Kinderen hebben over het algemeen een hoog ontwikkeld rechtvaardigheidsgevoel. Door middel van goede informatie en communicatie over dit onderwerp kunnen we kinderen zover krijgen dat ze zich sterk maken tegen pesten.

Adviezen aan ouders van gepeste kinderen

Geloof en steun uw kind

Het is belangrijk uw kind te vertellen dat pesten veel voorkomt, maar dat het niet mag gebeuren, dat uw kind er niet zelf voor verantwoordelijk is, dat er veel oplossingen zijn, en dat het pesten moet stoppen. Belangrijk is in elk geval er met uw kind over te blijven praten en beloon gewenst gedrag.

Neem contact op met de leerkracht

Wanneer u verneemt dat uw kind gepest wordt, of wanneer uw kind 'ander' gedrag vertoont en u weet niet echt wat er aan de hand is, neem dan contact op met de leerkracht. De leerkracht kan het kind dan eens extra observeren. Mocht blijken dat uw kind gepest wordt, dan moet de leerkracht daar op school extra aandacht aan besteden.

Beloon uw kind

Kinderen die gepest worden, krijgen vaak een lage dunk van zichzelf. Stimuleer uw kind door het te laten zien, waar het goed in is. Hierbij kunt u denken aan het beoefenen van een sport

Zoek hulp

Als uw kind langdurig gepest wordt door klasgenootjes, kan het zijn dat het 'anders' is geworden in de omgang met leeftijdsgenootjes. Ze hebben dan hulp nodig om uit die vicieuze cirkel te komen. Over sociale vaardigheidstrainingen kunt u informatie krijgen. Zoek hulp wanneer het uw kind niet lukt om goed te reageren op andere kinderen. Een sociale vaardigheidstraining kan hiervoor een goed middel zijn. U kunt voor uw vragen terecht bij het opvoedbureau in het Nelson Mandela Centrum op het Wilsonplein, of bij Schoolmaatschappelijk werk. U kunt op school meer informatie krijgen over instanties/ adressen waar u terecht kunt.

Adviezen aan ouders van pesters

Neem het probleem serieus

Wanneer ouders merken, of van anderen horen, dat hun kind pest, wordt het vaak gebagatelliseerd: "zo erg is het nu ook weer niet", of ontkend: "zoiets doet mijn kind niet". Een advies aan ouders is, wanneer u hoort dat uw kind pest, om dit niet als een beschuldiging op te vatten, maar na te gaan of het waar is. Als het waar is, kunt u er iets aan doen, als het niet waar is, kunt u het naast u neer leggen.

Probeer uw kind gevoelig te maken voor wat het een ander aandoet

Praat erover met uw kind. Vaak weten pesters niet wat ze anderen aandoen. Confronteer uw kind met de gevolgen van pesten. Dat kan bijvoorbeeld ook met een (voor)leesboek. Zie hieronder.

Hoe reageert u als uw kind gepest heeft?

Misschien vindt u dat een vorm van straf nodig is, want je kan niet altijd blijven praten. Straf niet omdat je als opvoeder boos bent. Doe het alleen met een doel voor ogen en doe het

weloverwogen, met de juiste maat. Zorg dat het kind een duidelijke relatie ervaart met de gemaakte fouten.

Zoek hulp

Zoek hulp wanneer het uw kind niet lukt om het ongewenste gedrag om te buigen tot gewenst gedrag. Een sociale vaardigheidstraining kan hiervoor een goed middel zijn. U kunt voor uw vragen terecht bij de IB-er of bij Schoolmaatschappelijk Werk. U kunt op school meer informatie krijgen over instanties/ adressen waar u terecht kunt.

Adviezen ter voorkoming van cyberpesten:

- Houd goed zicht op de computer, ipad of laptop en plaats deze, indien mogelijk, op een centrale plaats in huis
- Bekijk regelmatig de historie van de browser, zodat u op de hoogte blijft van het surfgedrag van uw kind. Let wel: dit biedt geen garantie, want kinderen kunnen deze geschiedenis wissen
- Ga regelmatig samen achter de computer zitten. Ouders en kinderen leren dan van elkaar en uw kind begrijpt automatisch dat u ziet wat zij doen
- Blijf geïnteresseerd in het surfgedrag van uw kind en bespreek regelmatig de minder leuke kanten hiervan

Enkele leesboeken, waarin pesten een rol speelt, zijn:

Ik roep mijn grote broer van K.M. Peyton, uitg. Jenny de Jonge, Amsterdam

De weglopers van Ruth Thomas, uitg. Sjaloom, Amsterdam

Tirannen van A. Chambers, uitg. Querido, Amsterdam

De zondebokken van Brock Cole, uitg. Elzenga (oudere kinderen)

Spijt van Carry Slee (oudere kinderen)

Pesten is laf – cyberpesten is laffer van Bamber Delver & Liesbeth Hop (voor oudere kinderen)